

Örök rangadók - Öt nap múlva háború

2013 november 30. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Feltehetően kevesen tudják, hogy öt nappal a második világháború kitörése előtt a magyar válogatott hivatalos mérkőzést játszott Lengyelországban.

Azt viszont nyilván sokan sejtik: nem a futballmeccs keltette a legnagyobb izgalmat annak idején Varsóban, s még

csak nem is az, hogy a találkozó bírója, a finn Esko Pekonen lemondta a találkozó dirigálását.

A sporttárs „a világpolitika fenyeget? eseményeire való tekintettel” lépett vissza, de aztán a házigazda szövetség vezet?i meg gy?zték, hogy itt van az 1938-ban vb-dönt?s magyar együttes, és micsoda blamázs volna, ha lengyel játékezet?nek kellene közrem?ködni az ezüstérmes világklasszisok vendégjátékán.

Választás a mérk?zés el?tt: Turay (balra) és Szczepaniak között Pekonen finn játékezet?

Amikor a mérk?zést lekötötték, a meghívók még hatvanezer néz?vel kalkuláltak, de ahogyan közeledett a találkozó napja, 1939. augusztus huszonhetedike (még inkább szeptember elseje), úgy csökkent a meccs iránti várakozás, és senkit nem lepett meg, hogy végül csak húszezer szurkoló jelent meg a Lengyel Hadsereg stadionjában. Azok, akik még tör?dni tudtak a labdarúgással Varsóban, amúgy sem adtak esélyt a hírneves vendégm?vészek ellen, a lengyel lapok is egyöntet?en azt jövendölték: „A magyarok gy?zni fognak.”

Efel?i idehaza sem volt kétség. De egységr?l sem lehetett beszélni, mert a magyar futball köreit átrendezte az MLSZ önkormányzatának felfüggesztése. E lépés a legkevésbé sem a futballról, hanem a politikáról szólt, hiszen a vallás- és közoktatási miniszter javaslatára meghozott belügyminiszteri döntés a zsidótlantítás jegyében született. Ezt persze nem mondták ki, csak „virágnyelven” közölték. A határozatot Széll József június tizenkilencedikén szignálta, és másnap a Nemzeti Sport címdalán – egyebek közt – ez állt: „A legnépszerűbb magyar sportág vezetéséb?l hiányzik a céltudatos nemzetnevel?i készség. Labdarúgásunk szelleme er?sen elüzletiesedett, s emiatt nemcsak a sportszer?ség gondolata szorult gyakran a háttérbe, de a nemzeti fontosságú feladatok jelent?sége is szenvedni volt kénytelen. Mindezek a hibák és hiányosságok egyre jobban kimélyítették azt az ellentétet is, amely újabban a magyar labdarúgósporthoz és a keresztény középosztály között kifejl?dött. S az ellentéteket csak súlyosbította az a körülmény, hogy a nemzetnevelésben hathatós tényez? szerepére hivatott magyar labdarúgósporthoz vezet?i közé nagy számmal kerültek be olyanok, akik a magyar ifjúság nemzeti szellemében való vezetésére nem alkalmasok.” Ennek megfelelően az Országos Testnevelési Tanács szintén „úgy látta, hogy a magyar labdarúgásban a hibák kiküszöbölését csak gyökeres személyi, szellemi és sportpolitikai rendszerváltozás révén lehet elérni; a keresztény és nemzeti szellem?, de ugyanakkor sportszellemben és szakszer?ségben is er?s labdarúgószövetséget teljes átépít? munkával vélte megteremthetni”.

Az „átépít? munka” jegyében miniszteri biztost neveztek ki a futballszövetség élére: az MLSZ irányítását Gidófalvy Pál hódmez?vásárhelyi tiszteletbeli tanácsnok, a Dél-magyarországi Labdarúgók Alszövetségének elnöke vehette át. Az intézkedést a futball berkein belül nem feltétlenül üdvözölték, de vidéken sokan f?zték nagy reményeket az új elöljáróhoz, mert abban bíztak: vége lesz a f?városi uralomnak a „túlságosan Budapest-központú” labdarúgásban. Vitéz Ginzery Dénes, akit Gidófalvy a Nemzeti Bajnokság ügyvezet?jévé és szövetségi kapitánnyá avatott, csak FTC-, MTK- és Újpest-játékosokat küldött pályára Varsóban, de hát így volt ez 1938-ban, a világbajnokságon is, amikor dr. Dietz Károly budapesti rend?rkapitány állt a válogatott élén. (A kivételt az akkor már Marseille-ben futballozó Kohut Vilmos jelentette, ám korábban ? is a Ferencvároshoz tartozott.)

A magyar csapat: Dudás, Sárosi dr., Turay, Ádám (a guggoló sorban balról), Kis, Bíró, Sziklai, Toldi, Zsengellér, Szalay, Gyetvai (az álló sorban balról)

Kérdezhetik, miféle hibákra hivatkozott a hatalom, amikor vb-finalista válogatottal büszkélkedtünk? Nos, a kormány kezére játszott, hogy 1939-ben meghökkent?en szerénnyé vált az ezüzlábúak mérlege: az év els? felében egyetlen mérk?zést sem sikerült megnyerniük! Egyaránt három döntetlent és vereséget produkált a csapat, melynek tagjai e kudarcorozat ellenére sem tudták elképzelni, hogy Lengyelországban is kikapjanak...

Pláne hogy Varsóban fél óra múltán 2-0-ra vezettek. A ma kilencvennégy esztend?s Gyetvai László átadásából Zsengellér Gyula szerezte az els? gólt, majd Gyetvai, Toldi Géza és Ádám Sándor kombinációja nyomán utóbbi a másodikat. Ez után azonban üzembe helyezte magát a katowicei gólgár, Ernest Wilimowski. E labdarúgó Ernst Otto Prandella néven született, s amikor (1916-ban) világra jött, Fels?-Szilázia a Német Birodalomhoz tartozott. Anyja és apja egyaránt német volt –a papa német katonaként esett el az els? világháborúban –, a família tagjai otthon németül beszéltek, a kis Ernst német óvodába járt. Majd amikor Fels?-Szilázia lengyel területté, Ernst Ernestté, utóbb pedig lengyel válogatott labdarúgóvá vált, és az 1938-as vb-n négy gólt vágott be a 6-5-re gy?ztes braziloknak. Majd a második világháborús német megszállás után a német válogatottban szerepelt – csakúgy, mint jó néhány osztrák futballista az Anschluss nyomán –, és 1942-ben Bernben „brazil” formát nyújtott: négyszer köszönt be a svájciaknak (5-3). Mivel besorozták a Wehrmacht páncélos vadászegységeinek egyikébe, Lengyelországban nemhogy árulónak, de háborús b?nösnek tartották, ezért a viláégés után az NSZK-ban telepedett le (Karlsruhéban hunyt el 1997-ben). Pedig hazament volna, már csak azért is, mert édesanyját Auschwitzba deportálták, miután férjhez ment egy orosz zsidó származású lengyelhez, akinek a nevét Ernst felvette. A mama túlélte a láger borzalmait, a futballista ugyanis a labdarúgás révén kapcsolatba került a Luftwaffe emblemikus ezredesével, Hermann Graffal, aki megmentette Paulinát. Wilimowski az 1974-es világbajnokságon, melyet a szövetségi köztársaságban rendeztek, meglátogatta volna a bronzérmes lengyel csapatot, ám kiutasították a válogatott szálláshelyér?l...

Ez az ember, akin átment a történelem, lengyel kimutatások szerint – hivatalos és nem hivatalos mérk?zéseken – összesen 1175 gólt szerzett.

Varsóban a magyarok ellen hármat.

Egyet a bal fels?be, egyet a jobb alsóba küldött, majd az ismét a jobb sarokba juttatott lövéssel állította be a 4-2-es végeredményt. Közben (2-2-nél) Leonard Piontek értékesítette azt a tizenegyest, amelyet Bíró Sándor kezezése miatt ítélt meg Pekonen. Mivel a magyarok szerint Bíró kezét legf?ljebb súrolta a labda, honfitársaink egyöntet?en úgy vélekedtek: a finn jobban tette volna, ha megmarad a bírászkodás lemondásánál... A kimenetel azonban egyáltalán nem volt vicces, és a hazai sajtó a következ? címekekkel tálalta a vereséget: „Már a lengyelek is vernek bennünket”; „Klasszissal jobbak voltak a lengyelek”.

A lengyel válogatott (balról): Szczepaniak, Krzyk, Gora, Wilimowski, Jablonski, Piontek, Jaznicki, Dytko, Cyganek, Giemsa, Cebula és a cserekapus Jankowiak

Az 1944-ben Krakkóban, alig negyvennyolc évesen elhunyt Jozef Kaluza, aki hétesztendős kapitánykodás után azon a meccsen irányította utoljára hazája válogatottját, meglepetten említette: „Gyenge volt a magyar csapat.” Gyetvai sem kertelt: „Nem ment nekünk a játék, nem is tudok mentséget találni.” Pluhár István, a legendás rádióriporter pedig odament Zsengellérhez és az ötvenedszer válogatott dr. Sárosi Györgyhöz, s azt mondta a két ragyogó csatárnak: „Ilyen rosszul még egyikőtöket sem láttam játszani.”

A magyar válogatott az egymást követő hetedik mérkőzésén is nyeretlen maradt. A szomorú széria egy hónappal később, 5-1-es diadallal szakadt meg. Akkor már a náci Németország lerohanta Lengyelországot.

A magyar együttes pedig az Üllői úti pályán legázolta Németországot.

LENGYELORSZÁG–MAGYARORSZÁG 4-2 (1-2)

1939. augusztus 27., Varsó, 20 000 néző. Jv.: Pekonen (finn).

Lengyelország: Krzyk – Szczepaniak, Giemsa – Gora, Jablonski, Dytko – Jaznicki (Baran, 31.), Piontek, Cebula, Wilimowski, Cyganek.

Magyarország: Sziklai – Kis, Bíró – Szalay, Turay, Dudás – Ádám, Sárosi dr., Zsengellér, Toldi, Gyetvai.

Gól: Zsengellér (14.), Ádám (30.), Wilimowski (33., 64. és 75.), Piontek (72., 11-esből).

Infó: A cikk eredeti változata a 2013.08.24-i Népszabadságban olvasható.

www.nol.hu - Hegyi Iván

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
